

GENERALDIREKTORATET FÖR INTERN POLITIK
UTREDNINGSAVDELNING B: STRUKTUR- OCH
SAMMANHÅLLNINGSPOLITIK

REGIONAL UTVECKLING

Städernas roll i
sammanhållningspolitiken 2014–2020

SAMMANFATTNING OCH KOMMENTARER

Sammanfattning

Stadsområdena är en viktig faktor för regional utveckling. Under programperioden 2007–2013 var städernas och stadsområdenas viktigaste bidrag på projektnivå. Under programperioden 2014–2020 stärker sammanhållningspolitiken stadsområdenas roll. I praktiken verkar det dock som om städernas roll fortfarande är lika till omfattningen. Nu när programperioden nästan är slut är också möjligheterna att ytterligare påverka utformningen av de nya programmen begränsade. Nästa möjlighet att involvera städerna kommer att vara som del av partnerskapen under programperioden.

Detta dokument har beställts av Europaparlamentets utskott för regional utveckling.

FÖRFATTARE

Christine Hamza (Metis GmbH)
Alexandra Frangenheim (Metis GmbH)
David Charles (EPRC)
Stephen Miller (EPRC)

ANSVARIG HANDLÄGGARE

Marek Kołodziejcki
Utredningsavdelningen för struktur- och sammanhållningspolitik
Europaparlamentet
B-1047 Bryssel
E-post: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

REDAKTIONELLT STÖD

Virginija Kelmelytė

SPRÅKVERSIONER

Original: EN
Översättningar: DE, FR

OM UTGIVAREN

Du kan kontakta Utredningsavdelningen eller prenumerera på det månatliga nyhetsbrevet genom att skriva till: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Manuskriptet färdigställt i september 2014.
Bryssel, © Europaparlamentet, 2014.

Detta dokument finns tillgängligt på Internet på:
<http://www.europarl.europa.eu/studies>

ANSVARFRISKRIVNING

De åsikter som framförs i texten är upphovsmännens och utgör inte nödvändigtvis Europaparlamentets officiella ståndpunkt.

Återgivning eller översättning för icke-kommersiellt bruk är tillåtet, under förutsättning att källan anges och att utgivaren meddelas i förväg och får en skriftlig kopia.

SAMMANFATTNING OCH KOMMENTARER

Städerna är ekonomiska och sociala medelpunkter som inhyser såväl samhällets mest välbärgade som de fattigaste sociala miljöerna. Medan städerna blir allt viktigare i EU:s ekonomiska och sociala utveckling är de politiska strategierna fortfarande inriktade på sektorer och administrativa gränser. För att stärka städernas och stadsområdenas roll i den framtida politiken är det nödvändigt att **förstå städernas karaktärsdrag**. Det har gjorts flera försök att definiera stadsområden genom tillämpning av olika typologier. De här typologierna fångar dock inte upp den verkliga heterogeniteten och svårigheten att jämföra. Det är också en utmaning att fastställa stadsområdenas verkliga gränser, eftersom tätorterna och de angränsande områdena karakteriseras av administrativa gränser som ligger mellan funktionella system.

Sammanhållningspolitiken är också inriktad på sektorsspecifika tematiska områden och administrativa gränser. Under senare år har olika medlemsstater och **Europeiska kommissionen** börjat erkänna betydelsen av att **fokusera på stadsområdena** som en central del av den nationella och regionala utvecklingspolitiken. Sedan 1990 har kommissionen integrerat särskilda åtgärder för stadsområden för att stödja stadsutvecklingsaspekten i EU:s politiska strategier. Under de senaste 15 åren har man tagit fram ett antal dokument av central betydelse. Stadsutvecklingsprogrammen **Urbact I** och **II**, som inleddes med gemenskapsinitiativet **Urban**, syftade till exempel till att främja ett europeiskt nätverk för utbyte av erfarenheter. Under perioden 2007–2013 **integrerades stadsområdesaspekter** i mer än hälften av de operativa programmen med avsevärda budgetmedel, men trots det förekom det skillnader mellan EU-12 och EU-15. De **erfarenheter** som EU-15 hade **fått genom Urban**-initiativet påverkade integreringen av de operativa programmen i dessa medlemsstater.

Under perioden 2007–2013 lanserades ett nytt finansiellt instrument, Jessica (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas, gemensamt europeiskt stöd till hållbara investeringar i stadsområden), som har genomförts i 13 medlemsstater av EU-15 och i 10 medlemsstater av EU-12. Många av de erfarenheter som gjorts kan ses i de nya förordningarna om sammanhållningspolitiken. Generellt innebar programperioden 2007–2013 en viktig inlärningsprocess för EU-12, och man insåg behovet av en integrerad stadsutveckling.

Sammanhållningspolitikens instrument under perioden 2014–2020 stärker stadsområdenas roll genom att erkänna stora och små städers betydelse i särskilda investeringsprioriteringar. Kommissionen föreslår **åtgärder på EU-nivå, medlemsstatsnivå och lokal nivå**.

Kommissionens avsikt att stärka städernas roll under den nya programperioden 2014–2020 har inte genomförts i medlemsstaterna. Några länder gav städerna vissa möjligheter att delta i programplaneringsprocessen, eller också skisserade de nya program, prioriteringar eller finansiella instrument för att hjälpa städerna att delta i ett mer integrerat genomförande av projekten. Mer kunde dock ha gjorts för att involvera städerna i mycket högre grad, särskilt i programutvecklingen.

På programnivå är städerna **antingen del av en större region** eller också **täcker ett regionalt program stadens administrativa gränser**. I bägge fallen finns det

nackdelar: i det förra fallet har enskilda städer endast mycket begränsad status tillsammans med andra delar av regionen, och därför får deras problem mindre uppmärksamhet. I det senare fallet tar stadens administrativa gräns och området för det operativa programmet inte tätortsområdet i beaktande.

I vissa medlemsstater omfattar de operativa programmen ett prioriterat område som särskilt riktas in på stadsområden genom att det tillämpas lokala strategier. Även om stadsområdena har flyttats från projektnivån till nivån prioriterat område har de inte möjlighet att utforma Eruf-program och än mindre ESF-program. Ett sådant nytt program inbegriper å sin sida främst agendor för städer på projektnivå snarare än på partnerskapsnivå.

Den strategi för integrerade territoriella investeringar som kommissionen föreslagit har inte vunnit gehör hos förvaltningsmyndigheter på framför allt nationell eller regional nivå, vilket beror på oron över den tunga administrativa börda som är förknippad med möjligtvis rätt små budgetar samt på riskerna i samband med decentraliseringen av makt och ansvar till städer eller obeprövade sammanslutningar.

Den territoriella aspekten, som i de flesta av de mer utvecklade länderna har minskats till 5 procent inom ett prioriterat område, utgår från lokala strategier från föregående programperiod, och i vissa fall har **den territoriella fokuseringen minskat under de två senaste programmen**. Några **initiativ för smarta städer** har planerats, men detta **begränsas** främst **till energi- och rörlighetsteman**, och det saknas ett bredare helhetsperspektiv när det gäller stadens framtida utveckling som social men även som fysisk och teknisk enhet.

Sammanfattningsvis verkar det som om städernas roll under den sammanhållningspolitiska perioden **2014–2020** är **liknande till omfattningen** som under den tidigare programperioden **2007–2013**. Även om kommissionen har försökt ge städernas representanter en bättre ställning genom att ta med olika artiklar och punkter i förordningarna har medlemsstaterna i stort bevarat de etablerade förfarandena. En viss åtskillnad kan dock göras mellan EU-12 och EU-15. Medan EU-15 enbart bibehöll samma förfarande som tidigare försökte EU-12 uppfylla kraven på olika sätt.

Programperioden är nästan slut, och **möjligheterna att ytterligare påverka** utformningen av de nya programmen är **begränsade**. De **möjligheter** som den nya förordningen om gemensamma bestämmelser erbjuder **är outnyttjade**, eftersom lagstiftningspaketet inte godkändes förrän efter det att programperiodens slutetapp redan hade inletts och eftersom medlemsstaterna inte anslöt sig till kommissionens ambitiösa idéer. Nästa möjlighet att involvera städerna är som del av partnerskapen under genomförandet av programmen. Detta kan ske antingen via projekt, genom nätverk eller genom att man gör städerna delaktiga som partner i framtida sammanhållningspolitiska diskussioner och beslut.

De **föreslagna rekommendationerna** koncentreras till aktiviteter på kort och medellång sikt. Åtgärderna avser utveckling av en politik för tätorter och städer under kommande programperiod, bättre involvering av städernas representanter och bättre sektorsövergripande samspel på europeisk, nationell och regional nivå.

Tabell 1: Rekommenderade åtgärder för att stödja städernas roll i sammanhållningspolitiken

Kommissionen
Definitionen av en agenda för städerna på EU-nivå med beaktande av den europeiska modellen för stadsutveckling
Utveckling av instrument för genomförandet av en agenda för städerna
Erkännande av tätortsrelaterade frågor som indikator för utvärdering av projekt
Fastställande av förhandsvillkor när det gäller koncept och strategier för städerna
Kommissionen – Europaparlamentet
Involvering av städerna i utvecklingen av politiska strategier (EU och medlemsstaterna) samtidigt som kommissionen aktivt fastställer deltagande städer
Stärkt sektorsövergripande samordning av politiken
Bättre och mer systematiskt samarbete mellan kommissionens olika generaldirektorat när det gäller att förstå städernas roll och definitionen av smarta städer
Öppnare strategi för smarta städer så att den når utöver teman som energi och IKT
EU-organ och kommissionen
Samordning av olika stadsrelaterade initiativ, nät och program på EU-nivå
Utveckling av klusterplattform för stadsrelaterade teman som deltar i olika initiativ för städerna
Nationell administrativ nivå
Utnämning av representant för en politik för städerna som deltar i utvecklingen av EU:s politik för städerna
Genomförande av en politik för tätorter inom ramen för regional utvecklingspolitik
Fastställande av olika typer av regioner med olika behov av finansiella anslag och varierande tematisk inriktning
Främjande av samarbete med tätorter genom att strukturfonderna involveras
Utveckling av strategier för tätorter som inte enbart avser städer utan även deras närliggande områden
Ökat inflytande för tätortsförvaltning
Sektorsövergripande samordning av teman som är relevanta för städerna
Regional nivå
Samarbetesnät som sträcker sig över administrativa gränser
Införande av agendor för städerna på projekt- och programnivå
Samarbete mellan sektoriella administrationsnivåer för tvärvetenskapligt utbyte av agendor för städerna